

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
de la serra
calderona

FENT LLATA

Butlletí Trimestral del Parc Natural de la Serra Calderona

Nº 20. Estiu 2019

01. EDITORIAL

02. NOTICIES DEL PARC

- Noves rutes del Parc Natural: Ruta Blanca, Senda dels cartoixos.

04. DINAMITZACIÓ DEL TERRITORI

- Estudi dels patrons de canvi i evolució de la vegetació.
- Cartografia de camins i sendes tradicionals.

05. COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

- Nits de Rates penades en Nàquera i Serra.
- El joc de les petxades 2.0.
- Escoleta d'estiu de Nàquera.
- V Marxa Solidària Nocturna.

08. CONSERVACIÓ I MANTENIMIENT

- Restauració i Manteniment de fonts.
- Recuperació de l'antic llavaner de Marines Vell.
- Altres treballs.

11. MEDI NATURAL

- Fototrampeig en la Serra Calderona.

12. OPINIÓ

- Club de caçadors "El Gavilán" de Nàquera.

L'estiu és l'època de l'any en què la naturalesa mostra la seua major esplendor. Les altes temperatures afavoreixen la proliferació d'animals de sang freda que, habitualment, són poc visibles. És l'època dels insectes, els rèptils i els amfibis però també dels ocells i els mamífers.

Aquests últims són difícils d'observar perquè solen ser d'hàbits nocturns o crepusculars i molt esquius amb l'ésser humà, per la qual cosa, encara que estiguem prop d'ells, possiblement passen desapercebuts als nostres ulls.

Tradicionalment, per a estudiar-los, ha sigut necessari romandre en llocs discrets i camuflats moltes hores i comptar amb la sort que el nostre refugi es trobara en el terreny de campeig d'una espècie en concret, la qual cosa analitzàvem per indicis.

Actualment comptem amb recursos tècnics que faciliten la labor de detecció de fauna, especialment els mamífers, com són les cambres de fototrampeig. Sens dubte una eina per a la gestió d'espais protegits a prendre en consideració en ple segle XXI.

Noves rutes del Parc Natural: Ruta Blanca, La Senda dels cartoixos.

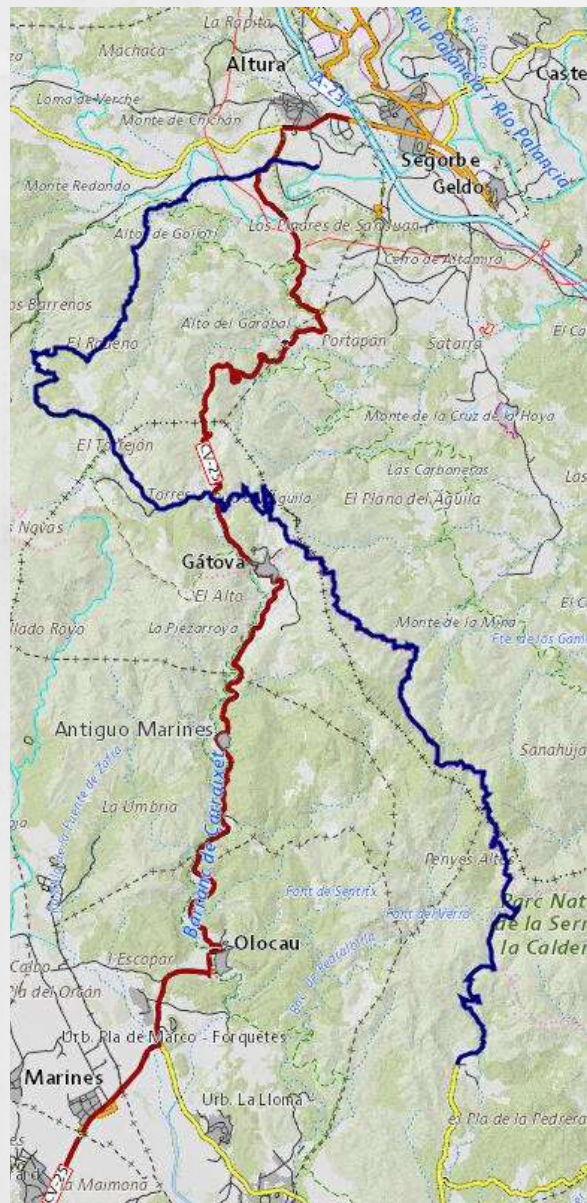
Després de diversos anys de col·laboració amb l'Associació Cartoixa de Valldecris per fi podem començar a arreplegar els fruits en forma de la cinquena ruta del Parc Natural, en concret la Ruta Blanca que direm **"Senda dels Cartoixos"** que hem marcat amb blau al mapa.

Aquesta ruta recorre, el més fidelment que ha sigut possible, el recorregut que realitzarien els cartoixos, els seus servents i qualsevol persona que volguera contactar amb ells des de la Cartoixa de Valldecris fins a la Cartoixa de Portacoeli

Es tracta d'una ruta lineal de 37,5 km que pot realitzar-se en els dos sentits amb inici en la Cartoixa de Valldecris a Altura o en la Cartoixa de Portacoeli a Serra amb pas pels termes municipals de Sogorb i Gàtova.

A causa de la longitud, es recomana realitzar-la en dues etapes amb pernoctació a Gàtova

Estudi dels patrons de canvi i evolució de la vegetació.

El segle XX ha sigut un període de grans canvis per als entorns rurals i els paisatges de l'interior de la Comunitat Valenciana. Aquests canvis han generat nous escenaris, els quals han de tenir-se en compte en la gestió dels espais naturals valencians.

Un dels factors que més ha influït en aquesta situació és l'abandó rural. Si volem estar preparats tècnicament per a aquest nou paradigma, hem de conèixer com les nostres masses forestals han arribat a ser el que són hui en dia, com ha sigut la seua evolució i quins patrons han seguit per a la recolonització d'espais que fa 70 anys eren agrícoles.

L'estudi s'està realitzant a través de pràctiques en l'Oficina de Gestió del Parc Natural de la Serra Calderona, donant com a resultat el Treball Final de Màster en Enginyeria de Montes de l'alumne Guillermo García, sota la direcció del Doctor Enginyer de Montes Rafael Delgado (Universitat Politècnica de València).

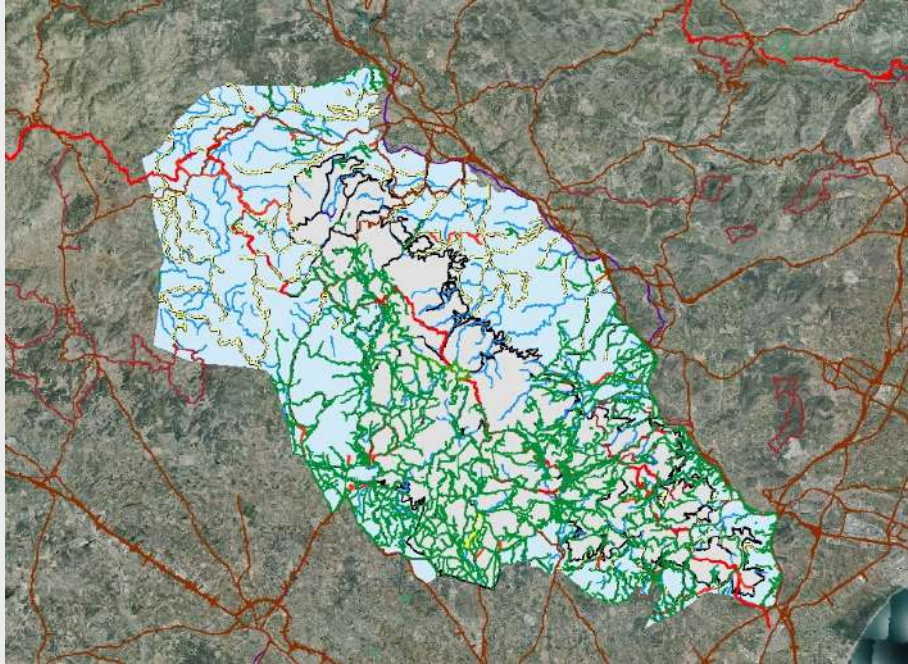
La metodologia emprada és la seguida en la tesi doctoral d'aquest. Aquesta es basa en la fotointerpretació de l'1% de la superfície del parc natural emprant fotos aèries; per a això s'estudien parcel·les d'una hectàrea en les quals s'identifiquen els diferents usos del sòl i la superfície ocupada per cadascun d'aquests. Posteriorment, s'identifiquen les formacions vegetals presents sobre sòl forestal i se'ls assignen fraccions de coberta. Aquest procediment s'aplicarà a les fotos aèries de 1956, 2008 i 2018. Més tard, es realitzarà un tractament estadístic a les dades procedents del mostreig per a caracteritzar quins són els factors que afavoreixen o influeixen d'alguna manera en l'evolució de la vegetació.

En el treball s'empraran també tècniques de teledetecció, en concret emprant imatges satel·litals procedents de les missions Sentinel-2 i LandSat 8. Aquestes tècniques tenen aplicacions molt interessants en l'àmbit forestal, com la classificació d'usos del sòl de grans superfícies o la realització del seguiment de les masses forestals en temps quasi real, entre altres. L'objectiu és conèixer, per als diferents anys de l'estudi, com es distribuïen els diferents usos del sòl en aquest parc natural. Aquest tipus d'estudis ajuden a entendre com els nostres boscos evolucionen i responen davant canvis en l'ambient. El coneixement d'aquestes tendències poden ajudar-nos a entendre o preveure com respondran els boscos enfront de grans perturbacions tals com incendis o el canvi climàtic, encara que és necessari realitzar més estudis i continuar desenvolupant coneixement sobre aquest tema.

Cartografia de camins i sendes tradicionals.

Sóc Glene, graduat en Enginyeria en Geomàtica i Topografia a la Universitat Politècnica de València. Aquest estiu he tingut l'oportunitat de realitzar pràctiques en l'oficina tècnica del Parc Natural de la Serra Calderona.

L'objectiu d'aquestes consistia en realitzar una cartografia de camins, pistes i sendes segons el seu ús al parc natural amb la finalitat de mostrar als senderistes, ciclistes, etc. les rutes adequades per a la seua activitat. Es pretenia aconseguir una cartografia que mostrara totes les vies públiques i homologades dins del Parc Natural on es poguera transitar per a així evitar l'accés a les zones de protecció o la circulació camp a través.

Per a això, calia confeccionar i preparar les capes disponibles en els diferents geoportals com són el Centre Nacional d'Informació Geogràfica (CNIG), Institut Cartogràfic Valencià (ICV) o Cadastre. La preparació d'aquestes es realitza mitjançant un sistema d'informació geogràfica (SIG) i l'assignació del tipus d'accés a diferents vies de comunicació es basa en el que regeixen P.R.O.G (Pla Rector d'Ús i Gestió), P.O.R.N (Pla d'Ordenació de Recursos Naturals) i PUP (Pla d'Ús Públic) del parc natural, en combinació amb diverses anàlisis espacials recolzant-se en les eines proporcionades pels SIGs

D'altra banda, he pogut vore de primera mà el gran treball que fan per a conservar i protegir la flora i fauna silvestres. Les eixides en camp que hem realitzat han sigut molt entretingudes i alhora didàctiques. He pogut conèixer a molta gent durant la meua estada i tots són uns professionals en el seu camp. Sens dubte, les pràctiques han sigut molt fructuoses i he eixit sabent una mica més d'aquest Parc Natural.

Nits de Rates Penades 2019. Observació de rates penades en Nàquera i Serra.

Com en anys anteriors, fidels a una cita que ja compleix 8 anys, es van realitzar les excursions nocturnes per a l'observació de rates penades en les coves de la nostra Serra Calderona i per a parlar d'aquests desconeguts i apassionants animals. Les activitats es van organitzar en col·laboració amb les Oficines de Turisme de Nàquera i Serra.

Davant la forta demanda per aprendre sobre les rates penades, hem realitzat l'esforç de 4 edicions, dues al juliol i dues a l'agost per a facilitar la participació. 110 persones van poder, al capvespre, observar l'eixida de les rates penades i descobrir la seua forma de vida. Lamentem que moltes persones es quedaren en llista d'espera, però per motius de conservació aquestes activitats tenen una assistència limitada, us convidem ja a les Nits de Rates 2020, us esperem.

El joc de les petxades 2.0

Un dels objectius per a aquests pròxims anys, dins del Programa d'Educació Ambiental del Parc Natural de la Serra Calderona és posar en valor el Centre d'Interpretació de manera que siga una eina més que ens ajude en la nostra labor formativa i educativa. Per a això hem redissenyat el Joc de les Petjades de manera que siga més interactiu i poder treballar al mateix temps amb grups més nombrosos sense perdre un àpex de qualitat del nostre treball.

Exposició de cranis de fauna.

També hem afegit a l'exposició uns exemplars de cranis que hem anat recopilant durant aquests anys de dedicació a la gestió mediambiental.

Sobre aquestes línies i intentant guardar una proporció correcta entre les grandàries relatives de cada crani tenim el d'un mustèlid que és capaç de defensar-se ferament gràcies als seus ullals, el teixó (*Meles meles*), un lagomorfo el conill comú (*Oryctolagus cuniculus*) i un alaudido, la Cogujada comuna (*Galerida cristata*).

L'observació dels cranis ens permet conèixer la realitat de la fauna de la nostra serra i donen motiu a parlar sobre comportaments, alimentació, problemàtiques, etc, facilitant el treball dels educadors i millorant la qualitat de les nostres activitats.

Escoleta d'estiu de Nàquera.

Durant l'estiu és típic que alguns ajuntaments promoguen les escoles d'estiu perquè els xiquets tinguen un espai d'expressió i joc alternatiu a l'estudi que realitzen durant la resta de l'any.

Aquest mes de juliol hem tingut el plaer de col·laborar amb l'Escola d'estiu de Nàquera mitjançant una jornada d'activitats mediambientals a cadascun dels dos grups. Ens va venir molt bé per a posar en practica les noves dinàmiques que anem implantant i els nous materials de què disposem.

Per a acabar les activitats realitzem jocs ecològics que ens van servir per a relaxar-nos al mateix temps que posaven el fermall final a una interessant jornada.

V Marxa Solidària Nocturna.

En col·laboració amb ACCEM (OGN ajuda refugiats i persones en risc d'exclusió social), l'Associació TotAxerra, Protecció Civil de Serra i l'Excm. Ajuntament de Serra s'ha celebrat la V edició de la Ruta Nocturna Solidària amb la intenció de recaptar fons per a l'Associació ACCEM. El recorregut, d'uns 12 quilòmetres de longitud va ser dissenyat per l'Associació TotAxerra i ens va acostar a la Creu del Sierro sobre el Port de l'Oronet on vam poder gaudir d'unes vistes privilegiades de la costa valenciana. Després de canviar de data pel mal temps, 65 persones van participar.

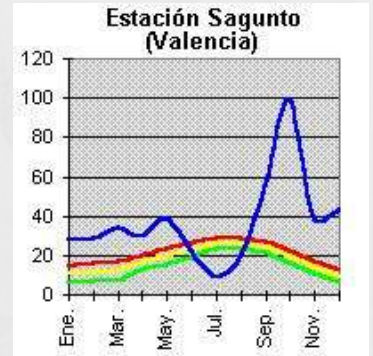

Restauració i manteniment de Fonts.

La Serra Calderona rep una mitjana de precipitacions que van des dels 326 l/m anuals mesurats a Bétera als 630 l/m anuals mesurats en la Cova Santa a Altura. Aquestes diferències de precipitació són efecte de l'altitud i modelen el paisatge de la nostra benvolguda serra.

En els climogrames es pot apreciar com la serra Calderona té un clima típic mediterrani amb el període de menor pluviositat (en blau) centrat en l'estiu i el de major pluviositat centrat en la tardor amb una menor aportació de pluja a la primavera.

Sent l'aigua un factor limitant per al desenvolupament dels éssers vius, des de l'Oficina Tècnica s'està intentant aprofitar aquest recurs el màxim possible mitjançant actuacions que posen en valor i restauren l'ampli sistema de brolladors que posseïm. És per això que les Brigades de manteniment han desenvolupat durant aquest estiu diversos treballs de recuperació, manteniment i posada en valor de les fonts tradicionals del parc natural.

S'ha actuat en fonts com: de la Gota, de l'Ombria, del Berro i la de Potrillos a Serra; del Comte a Algímia d'Alfara; del Rincón a Marines; i del Pino a Segorbe.

Font del Berro

Recuperació del antic llavaner de Marines Vell

Segons la UNESCO en la seua publicació "Indicadors Unesco de cultura per al desenvolupament" el patrimoni cultural és *"...un producte i un procés que subministra a les societats un cabal de recursos que s'hereten del passat, es creen en el present i es transmeten a les generacions futures per al seu benefici"*.

També reconeix que abasta *"...no només el patrimoni material, sinó també el patrimoni natural i immaterial"*

No podem més que estar d'acord amb la UNESCO amb valorar la importància de la conservació del Patrimoni Cultural. Per això des de l'Oficina Tècnica del Parc Natural juntament amb l'Excm. Ajuntament de Marines s'han escomès els treballs de recuperació del llavaner a Marines Vell.

Altres treballs

Un dels treballs que vénen desenvolupant les Brigades de Manteniment del Parc Natural és el manteniment de les quatre rutes de colors del parc, especialment les més transitades, la ruta groga de Portaceli i la ruta blava d'El Garbí. Els treballs consisteixen habitualment en l'eliminació de les pintades que els desaprensus van deixant en els elements de senyalització i en la reposició de senyals que van deteriorant-se per l'ús inadequat.

Aquest estiu, després d'una avaluació per part d'un arquitecta especialitzada i amb el coneixement de l'Ajuntament d'Estivella es va decidir tancar l'antic refugi del Mirador d'El Garbí per motius de seguretat i per preservar les condicions higièniques del seu interior.

Hem de ser conscient que estem en un lloc privilegiat de la nostra serra pel qual passen centenars de persones diàriament i que, per tant, es mereix el major de les nostres cures i respecte. Siguem conseqüents. No deixem la nostra petjada en forma de pintada, resta de fem, burilla o resta orgànica.

Segurament tornarem a passar per ací més prompte o més tard i segur que ens agradaria trobar-ho com ara o fins i tot millor conservat.

Fototrampeig en la Serra Calderona

La tècnica del fototrampeig ens permet observar la fauna sense intromissions que facen variar els seus hàbits. Aquestes són algunes de les fotos que hem aconseguit aquests mesos passats amb la col·locació d'una d'aquestes càmeres en llocs freqüentats per la fauna. Agraïm la col·laboració dels Agents mediambientals.

Femella de porc senglar amb cries

Porc senglar mascle (*Sus scrofa*)

Rabosa (*Vulpes vulpes*)

Teixó (*Meles meles*)

Fagina (*Martes foina*)

Geneta (*Genetta genetta*)

Club de caçadors "El Gavilán" de Nàquera

Salutacions des del Club de caçadors "EL GAVILAN" de Nàquera. Volem dedicar unes línies per a compartir amb els lectors algunes de les tasques que realitzem en el Club. Hem viscut un dels estius més calorosos dels últims anys i, per això; hem estat treballant en la neteja i manteniment de les nostres tolls d'ajuda cinegètica que tenim distribuïts per tot el terme municipal, amb l'ajuda de l'Excm. Ajuntament i hem pogut solucionar la falta d'aigua d'aquells més llunyans sense possibilitat d'omplir-los.

Des d'aquest mitjà de comunicació ens agradaria difondre les noves senyals de marcat i abalisat de les batudes que es realitzaran en les nostres muntanyes i, d'aquesta manera, poder aconseguir una col·laboració en la qual tots puguem fer més fàcil la vida a la muntanya. L'activitat cinegètica i el senderisme no tenen per què ser incompatibles, simplement hem de tenir més civisme i acatar les normes que es dicten per a cada modalitat. Tots hem de posar de la nostra part, respectar els límits dels vedats de caça, no passejar fora de les pistes forestals i les sendes homologades com vénen jalonades i així també evitarem la deterioració que causen en les nostres muntanyes, la desforestació del sòl mineral amb la quantitat de sendes que s'estan obrint sense cap control, amb el gran perjudici que això comporta. Per a concloure només els desitgem que hagen gaudit de l'estiu i tinguin una bona tardor, divertisquen-se en les pròximes eixides i respectem-nos entre tots.

Una cordial salutació.

Nuevas características de los carteles para la señalización de caminos y sendas homologadas en la realización de ganchos y batidas. Se colocarán antes del crepúsculo civil matutino debiendo obligatoriamente ser retirados a la finalización de la cacería.

CARTEL NUEVO HOMOLOGADO

CARTEL ANTIGUO NO HOMOLOGADO

ORDRE 1/2019, de 11 de juliol de la CADRECTE

Cartoixa de Valldecrist (Altura)

Redacció: Equip Tècnic del Parc Natural

Parc Natural de la Serra Calderona

Centre d'interpretació

C/ Lepanto, 8. 46119 Nàquera (Valencia)

serra_calderona@gva.es

679 19 52 38 / 96 318 98 65

<http://www.parquesnaturales.gva.es/es/web/pn-serra-calderona>

Inscriu-te en:/ Inscríbete en:

<http://www.citma.gva.es/va/web/pn-serra-calderona/suscribete-a-las-actividades-del-pn>